

INSTITVTIONVM.

S E V

ELEMENTORUM
DIVI JUSTINIANI

SACRATISSIMI PRINCIPIS

LIBRI QVATVOR.

A JOANNE BAPTISTA
PISACANE

V. I. Doctore, ac Regio Auditore Castri Novi Neap.

In Carmina redacti.

NEAPOLI,
Typis Iosephi Roselli M. DC. LXXXIV.

SVPERIORVM PERMISSV.

INSTITUTIONVM DIVI VLTIMIANI SACRATISSIMI
PRINCIPIS LIBRI QVATVOR IN CARMINA REGIAE TIAE
IOVANNIS BAPTISTAE PISACANE VI. DOCTORE AC REGIO AV
DITORE CASTRI NOVI NEAP

⁴
INSTITUTIONVM.

S E V

ELEMENTORVM
DIVI IVSTINIANI

SACRATISSIMI PRINCIPIS.

LIBER PRIMVS.

A IOANNE BAPTISTA
PISACANE

V. I. Doctore, ac Regio Auditore Castri Novi Neap.

In Carmina redactus.

De Iustitia, & Iure

TITVLVS PRIMVS.

Iustitia est constans, & perpetua voluntas
ius suum cuique tribuendi.

Jurisprudētia est divinarum, atque hu-
manarum rerum notitia, iusti, atque iniusti
scientia.

§. II.

His igitur generaliter cognitis, & inci-
pientibus nobis exponere jura populi Ro-
mani, ita videntur posse tradi commodissi-
mè, si primò levi, ac simplici via, post deinde
diligentissima, atque exactissima interpre-
tatione, singula tradantur: alioqui si statim
ab initio rudem adhuc, & infirmum animū
studiosi, multitudine, ac varietate rerum,
oneraverimus: duorum alterum, aut defor-
torem studiorum efficiemus, aut cum ma-
gno labore, sæpè etiam cum dissidentia (que
plerumque juvenes avertit) serius ad id
perducemus: ad quod, leviori via ductus, si-
ne magno labore, & sine ulla dissidentia, ma-
turius perducì potuisset.

Ius cuiquam suum tribuendi firma voluntas
Iustitia est virtus. §. I. Jurisprudētia rerum
Est hominū, Superumq; sciētia, & omnis iniqui
Lucida cognitio, & certissima Notio recti.

§. II.

Ergo his summatim notis, tradentibus Urbis,
Ac populi Romani jura, ita posse videntur
Exponi rectè, primò si tramite strato,
Simplicibusq; modis, post longa indagine mētis,
Singula tradantur, quavis ut in arte docetur,
Nō secus ac tabulā primò cū Piēter adumbrat,
Inde colore suo speciem perfectiūs ornat:
Namque alias legum studiis intenta juvenus
Debilis, atque rudis, salebroso exterrita calle,
Rebus & innumeris onerata, graviq; laborans
Pondere principio, studium seu linqeret omne:
Seu defessa nihil fidens, quod sapi labore
Avertit juvenes, serò perdiscret exper,
Accipiet leviori statim quod tramite ducta.

Ju-

Sunt

Proœmium Institutionum

§. VI.

Quas ex omnibus antiquorum Institutionibus, & præcipuè ex commentariis Caji nostri, tam institutionum, quàm rerum quotidianarum, aliisque multis commentariis compositas, cum tres viri prudentes prædicti nobis obtulerunt: & legimus, & recognovimus, & plenissimum nostrarum constitutionum robur eis accomodavimus.

§. VII.

Summa itaque ope, & alacri studio has leges nostras accipite: & vosmetipsos sic eruditos ostendite: ut spes vos pulcherrima foveat, toto legitimo opere perfecto, posse etiam nostram Rempubicam in partibus ejus vobis credendis gubernari. D.C.P. xi. Kalend. Decemb. D. JUSTINIANO A. PP. III. CONS.

§. VI.

Qua documenta ex his, Caju quoque nostro, & omnes Scripserunt veteres, aliis tractatibus hausta, Atque illo, Caju descripsit ubi aurea dicta, Scilicet è cunctis cogentes optima quæque, Ac veluti ex variis turbatis fontibus unum Purius in stagnum latices, rivosque trabentes, Cum retulere viri illustres, nimumque disertis, Legimus attensè, atq; animo perpendimus, illis Nostrarum & dedimus plenissima robora legu.

§. VII.

Has igitur leges lata desumite mente, Atque alacri studio vosmet præbete disertos, Spes vestrè ut foveat pectus pulcherrima, toto Hoc perfecto opere, in nostri nos partibus orbis Credendis, rerum moderamina posse tenere.

